

Rapport deputaten probleembehandeling

Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Ede 2014

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap administratieve ondersteuning via: dao@gkv.nl.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

Inhoudsopgave

Vooraf	3
1. Opdracht	3
2. Hulpverlening en advisering	3
2.1 Extern onderzoek	
2.2 Onderzoeksfase	
2.3 Kerkelijke hulpverlening/aanpassing opdracht deputaatschap	
2.4 Afstemming met Steunpunt KerkenWerk	
2.5 Afstemming met Centrum Dienstverlening/Praktijkcentrum	
3. Bijdrage aan de ontwikkeling van instrumenten	6
3.1 Raad van Advies	
3.2 Ontwikkeling predikantsprofiel	
3.3 Modelovereenkomst losmaking	
4. Financiering voormalige regeling 57,5+	7
5. Voortgezette opdracht	8
6. Budget	8

Bijlagen

1.	Besluiten GS Harderwijk 2011	9
2.	Voorstel nieuwe opdracht/concept-besluiten	11
3.	Samenstelling deputaatschap	13
4.	Overzicht werkzaamheden hulpverlening	13
5.	Instructie	13
6.	Begroting kosten deputaatschap	15
7.	Predikantsprofiel	15
	zoals vastgesteld door de Predikantenvereniging/cgmv	

In dit rapport brengt het deputaatschap Probleembehandeling verslag uit over de werkperiode tussen de Generale Synode van Harderwijk-2011 en de Generale Synode van Ede-2014.

Het rapport geeft een beeld van de werkzaamheden van het deputaatschap en de ontwikkelingen die mede daarvan het gevolg zijn. Tevens doet het deputaatschap in dit rapport voorstellen voor de toekomst. Het rapport onderscheidt:

- directe eigen werkzaamheden van het deputaatschap;
- wenselijke ontwikkelingen binnen het kader van het werk van het deputaatschap.
- activiteiten van het deputaatschap die gericht zijn op eerder afgesproken ontwikkeling van activiteiten van en binnen verwante organisaties;

In de concept-fase is dit rapport voorgelegd aan het Steunpunt Kerkenwerk en aan de PredikantenVereniging/cgm.v. Hun opmerkingen zijn grotendeels verwerkt in de eindversie.

1 Opdracht

De Generale Synode van Harderwijk 2011-2012 gaf aan het toen nieuw gevormde deputaatschap probleembehandeling de taak leiding te geven aan en te voorzien in de coördinatie van de probleembehandeling bij conflicten in de relatie predikant – kerkenraad/gemeente. Het deputaatschap dient daarbij zijn kennis en kunde te richten op het oplossen van spanningsrelaties tussen predikant en kerkenraad/gemeente. Deputaten schakelen, indien zij dit in de gegeven situatie nodig achten, externe specialisten/ deskundigen in.

De Generale Synode van Harderwijk-2011 sprak tevens uit dat het gewenst is de ontwikkeling te ondersteunen van activiteiten die een bijdrage kunnen leveren aan het versterken van de relatie tussen predikanten en kerkenraden in een veranderende wereld. Met het oog daarop lag de opdracht er om derden te inspireren instrumenten te ontwikkelen of te stimuleren, waardoor predikanten sterker kunnen staan bij het invullen van hun taak en waardoor kerkenraden ondersteund kunnen worden om samen met hun predikant de gemeente toe te rusten tot dienstbetoon.

2 Hulpverlening en advisering

Taakstelling:

- *Leiding geven aan en voorzien in de coördinatie van de probleembehandeling bij conflicten in de relatie predikant – kerkenraad/gemeente.*

Een belangrijke taak van het deputaatschap is het adviseren van en het verlenen van hulp aan kerkenraden en predikanten in situaties waarbij zich spanningen of conflicten voordoen in de onderlinge relaties. Richtinggevend voor de aanpak van dit werk zijn de werkafspraken zoals die ook op de website van het deputaatschap zijn gepubliceerd.

Kerkenraden en/of predikanten vragen de inzet van het deputaatschap aan bij de coördinator/secretaris van het deputaatschap. Binnen het deputaatschap zijn vier deputaten specifiek met hulpverlening belast. Normaliter werken deze deputaten twee aan twee.

Kosten die verbonden zijn aan de advisering/hulpverlening komen voor rekening van de desbetreffende kerken. Als een kerk deze kosten niet kan betalen kunnen ze geheel of gedeeltelijk uit het eigen budget van het deputaatschap worden betaald. Voor de berekening van de kosten van hulpverlening aan de kerken ontwikkelde het deputaatschap een richtlijn die ook is opgenomen op de website.

Het deputaatschap constateert dat er in de relatie predikant-kerkenraad/gemeente conflict-situaties blijven ontstaan, al is het aantal naar het zich laat aanzien beperkt. Tegelijkertijd

geldt echter dat ook bij een relatief beperkt aantal conflictsituaties een relatief groot aantal gemeenteleden direct of indirect betrokken is. Conflicten kunnen leiden tot demotivatie, verlies van geloofsblijdschap, kerkverlating. Zo gezien heeft het werk en de inzet van het deputaatschap een extra dimensie.

De relatief beperkte omvang van het aantal conflictsituaties zal naar verwachting mede te danken zijn aan de professionele ondersteuning aan de kerken door het Steunpunt Kerken-Werk op het gebied van werkbegeleiding, ondersteuning in arbeidsrelaties, financiële regelingen, facilitering van mobiliteit, etc.

De oorzaak van conflicten is veelsoortig:

- Het deputaatschap ontmoet kerkenraden die een niet of nauwelijks herkenbaar beleid voeren ten aanzien van de begeleiding van de predikant, wat ondermeer kan blijken uit het ontbreken of niet-functioneren van een begeleidingscommissie.
- Soms lijkt het erop dat een predikant bij kerkenraad en/of gemeente geen goed kan doen doordat hij niet beantwoordt aan de al of niet uitgesproken verwachtingen.
- Het deputaatschap ontmoet predikanten die een eigen koers varen, meer of minder los van kerkenraadsbeleid of overleg met gemeente. Dit kan mede een gevolg zijn van een volgzame kerkenraad.
- Het komt voor dat tegenstellingen binnen een gemeente worden 'uitgevochten' over de rug van de predikant. Hij leent zich daartoe en komt ook in de verleiding partij te kiezen.
- Er zijn situaties waar een predikant niet meer past in een bepaalde gemeente.
- Het gebeurt dat een predikant door verkeerde reacties in stress-situaties zichzelf meer of minder onmogelijk heeft gemaakt.
- Het komt voor dat een predikant beperkt of onvoldoende gekwalificeerd is voor het werk binnen een gemeente. Dit speelt met name op het gebied van de persoonlijke competenties van de predikant.

Het deputaatschap zoekt naar mogelijkheden om partijen bij elkaar te brengen. Als situaties zich daartoe lenen wordt daarbij externe professionele advisering als hulpmiddel ingezet. De inzet van het deputaatschap leidt in een aantal gevallen tot een positieve herschikking van de situatie, zodat de onderlinge relaties weer een constructieve samenwerking voor en met de gemeente mogelijk maken. Het komt echter ook voor dat de situatie door tussenkomst van de deputaten wel verbetert, maar niet volledig herstelt. Een dergelijk effect wordt, naar het zich laat aanzien, nogal eens veroorzaakt door de beperkte bereidheid van de betrokkenen om het onvolkomene van predikant en/of van de situatie te accepteren.

Soms biedt een actief mobiliteitstraject een oplossing, zodat de predikant in een andere gemeente weer met vrucht aan het werk kan.

In andere situaties is losmaking van de predikant de enig overgebleven mogelijkheid. Daarbij beziet het deputaatschap tevens of geadviseerd kan worden dat de predikant al of niet opnieuw beroepbaar is.

2.1 Extern onderzoek

Belangrijke vraag bij hulpverlening en advisering is welke functiegerichte capaciteiten de predikant heeft en hoe hij die inzet binnen het kader van de competenties die verbonden zijn aan zijn functie. Als deze vraag beantwoord wordt kan het deputaatschap mogelijk een route uitzetten voor de oplossing van problemen.

Soms is hiervoor een psychologische test nodig, waarbij de inzet van externe professionelen gewenst is. Het deputaatschap dient dan deze externen gericht te informeren over de functie van een predikant, de context daarvan en de er aan verbonden competenties. Daartoe ontwikkelde het deputaatschap, mede met hulp van deskundigen binnen de kerkelijke context, een document waarin aan een onderzoeksinstituut informatie gegeven wordt die gericht is op, en leidt tot gerichte standaardisering van een assessment van predikanten.

Een assessment resulteert in een rapport van de externe onderzoeker. Dit rapport is in eerste instantie bedoeld voor de desbetreffende predikant. Afspraak vooraf is dat ook het deputaatschap er kennis van neemt.

2.2 Onderzoeksfase

Uit gesprekken met predikant en kerkenraad krijgen deputaten een beeld van de begaafdheid en integriteit van de predikant en zijn mogelijkheden om te voldoen aan de competenties die verbonden zijn aan zijn taak.

Het rapport van het assessment levert hierbij informatie.

Belangrijk zijn ook begaafdheden en competenties die niet aan de orde komen in een psychologisch onderzoek, maar juist in het gesprek van deputaten met de predikant en de kerkenraad.

Dan gaat het om het geestelijk leiding geven. Hierbij geeft het Predikantsprofiel, zoals dat wordt gehanteerd door de PredikantenVereniging, handvatten. Ook het handelen in stressvolle situaties is een aandachtspunt.

Samen met de predikant en zijn kerkenraad wordt zo gewerkt aan een beeld van mogelijkheden, begaafdheden en inzetbaarheid. Op grond van het geheel aan informatie adviseert het deputaatschap de predikant en de kerkenraad over de oplossing van de voorliggende kwestie. In dit advies kunnen verbeterpunten worden aangegeven, een coachingstraject uitgezet, de wenselijkheid van mobiliteit benoemd, of in een uiterst geval losmaking geadviseerd.

Het deputaatschap ontwikkelde een intern protocol dat lijnen uitzet voor het onderzoek naar de geschiktheid van een predikant en de daarbij behorende werkwijze van een kerkenraad.

2.3 Kerkelijke hulpverlening/aanpassing opdracht deputaatschap

De GS-Harderwijk-2011 sprak naar de kerken niet duidelijk uit dat zij zich, in het geval van conflicten, tot de deputaten zullen wenden. De oproep van de GS bleef beperkt tot "te werkstellen dat tijdens het behandelingsproces van een zaak door deputaten probleembehandeling de visitatoren, classes en kerkelijke adviseurs zich ten aanzien van de in behandeling zijnde zaak zeer terughoudend opstellen om lopende processen niet te verstoren."

Wel koos de GS destijds niet voor particulier synodale en/of classicale decentralisatie van de hulpverlening.

De door de GS gehanteerde introductie van het deputaatschap binnen de kerken is nadelig voor de uitwerking van de taak van het deputaatschap.

Deze nadelen komen ondermeer tot uiting in de volgende situaties:

- Sommige kerkenraden wachten bij dreigende conflicten (te) lang met het inroepen van de hulp van het deputaatschap. Gevolg is dat situaties zich kunnen verharderen en dat daardoor het vinden van een oplossing steeds moeilijker, of zelfs onmogelijk wordt. In een dergelijke situatie kan het deputaatschap niet veel meer dan zich richten op het zo goed mogelijk inperken van de effecten van de problemen.
- Sommige kerkenraden en/of classes werken zelf (te lang) aan het oplossen van problemen. Gevolg is: meer kans op fouten rond de rechtspositie van de predikant (denk aan ziekmelding, op-non-actief-zetten, losmaking met daaraan verbonden financiële afwikkeling enz.) en rond het gebruik van het instrument assessment.
- Een kerkenraad met de predikant kan zich presenteren als een hecht team, terwijl het deputaatschap op grond van signalen uit de gemeente problemen vermoedt. In situaties waarin de classis kennis heeft van problemen tussen predikant, kerkenraad en gemeente, zou die classis het deputaatschap hierover kunnen informeren zodat het deputaatschap contact zou kunnen leggen met de betreffende kerkenraad en predikant en een hulpverleningstraject kunnen inzetten.

Andersoortige probleemsituatie in een gemeente

Als er problemen zijn in een gemeente zonder predikant, of in situaties waarbij de predikant geen direct betrokkene is bij een probleem, heeft het deputaatschap geen bevoegdheid op te treden, ook al zou de kerkenraad of classis daarom vragen.

Mogelijk zou een andere deskundige instantie hier hulp kunnen geven. Het ziet er echter naar uit dat een dergelijke hulpverlenende instantie vooralsnog ontbreekt.

Deputaten hebben, ook als zij daartoe gemachtigd zouden zijn, onvoldoende capaciteit om zelf deze hulp te kunnen bieden. Wel zou het deputaatschap hierin een coördinerende rol kunnen spelen.

Mogelijke oplossing zou kunnen zijn dat het deputaatschap een netwerk van interim-werkers samenstelt die aangestuurd door het deputaatschap en tegen een door het deputaatschap te bepalen vergoeding voor langere tijd in een plaatselijke probleemsituatie kunnen gaan fungeren. De werkzaamheden van deze interim-werkers en hun vereiste competenties wisselen naar gelang de aard van de problemen. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om meer of minder bijdragen aan een herstel- en/of gemeenteopbouw-traject, maar ook bijvoorbeeld om het als kerkenraadsvoorzitter leiding geven of het fungeren als waarnemend predikant.

Genoemde situaties pleiten voor nuancering van de taakstelling van het landelijk functionerende deputaatschap. Een landelijke centrale aanpak van probleemsituaties door de inzet van deputaten heeft als sterke punten:

- Landelijke hulpverleners zijn eerder onpartijdig omdat ze veelal voldoende afstand hebben tot de problematiek en de in het geding zijnde partijen. Bij regionale hulpverleners kan dit lastig zijn.
- Landelijke hulpverleners hebben mede dank zij hun ervaring deskundigheid op het gebied van hulpverlening en rechtspositionele vragen. Ze kunnen die deskundigheid nog verder ontwikkelen.
- Problemen worden op een eenduidige manier behandeld.

2.4 Afstemming met Steunpunt KerkenWerk

Het deputaatschap onderhoudt een regelmatig en constructief contact met het Steunpunt KerkenWerk. In de afgelopen periode sprak het deputaatschap met het SKW over een goede afbakening van onderling min of meer verweven taken. Er is samenwerking bij de ontwikkeling van instrumenten die het gezamenlijk werkveld betreffen. Tevens vindt er regelmatige afstemming plaats ten aanzien van de uitwerking van mobiliteit van predikanten.

2.5 Afstemming met Centrum Dienstverlening/Praktijkcentrum

Het deputaatschap sprak met Centrum Dienstverlening / Praktijkcentrum over het raakveld tussen de werkterreinen. Er ligt een zekere parallel tussen advisering rond spanningen in een gemeente en het vorm geven aan gemeenteopbouwwerk. De onderlinge afspraak is gemaakt dat instanties over en weer naar elkaar zullen verwijzen in situaties die daarom binnen een gemeente vragen.

3 Bijdrage aan de ontwikkeling van instrumenten

Taakstelling

- *Derden inspireren of stimuleren instrumenten te ontwikkelen, waardoor predikanten sterker kunnen staan bij het invullen van hun taak en waardoor kerkenraden ondersteund kunnen worden om samen met hun predikant de gemeente toe te rusten tot dienstbetoon.*

Deputaten hebben andere instanties gestimuleerd om te komen tot instrumenten en vormen van overleg die kunnen bijdragen aan de versterking van de samenleving binnen het kerkverband en aan het oplossen en voorkomen van problemen.

3.1 Raad van Advies

De GS-Harderwijk sprak de wens uit dat gekomen wordt tot de vorming van een Raad van Advies. Doel is dat de aangesloten instanties elkaar scherp houden en inspireren door onderlinge afstemming en coördinatie bij de uitoefening van hun taak ten behoeve van predikanten en kerkenraden. Samen met het Steunpunt KerkenWerk belegde het deputaatschap in

2012 een ontmoeting met PredikantenVereniging/cgm, Theologische Universiteit Kampen en Vereniging VSE.

De instanties hebben zich vervolgens gezamenlijk tot doel gesteld elkaar te stimuleren bij de uitoefening van de taken gericht op de ondersteuning van predikanten en kerkenraden.

Daaronder valt het adviseren aan kerken ten aanzien van predikantszaken.

Dit overleg binnen de Raad van Advies dwingt de deelnemers tot het elkaar tijdig informeren, naar elkaar luisteren, te komen tot onderlinge beleidsafstemming en waar mogelijk gezamenlijke (organisatie-overstijgende) zaken gecoördineerd in beweging te brengen. In deze context kreeg werkbegeleiding, de masteropleiding, permanente educatie en mobiliteit van predikanten al aandacht. Op overlappende punten wordt onderling aansluiting gezocht en de praktijk tot nu toe leert dat die ook daadwerkelijk gevonden wordt.

3.2 Ontwikkeling predikantsprofiel

Mede gestimuleerd door het vroegere deputaatschap dienst en recht en het huidige deputaatschap probleembehandeling heeft de PredikantenVereniging/cgm een predikantsprofiel ontwikkeld. Dit predikantsprofiel is naar verwachting mede richtinggevend voor de ontwikkeling van het onderwijs aan de Theologische Universiteit. Ook neemt dit profiel een eigen plaats in bij het onderzoek van het deputaatschap naar de geschiktheid van een predikant, terwijl het bovendien door het Steunpunt KerkenWerk betrokken wordt bij het werk van plaatselijke begeleidingscommissies. Dit profiel is ter kennisname als bijlage in dit rapport opgenomen in Bijlage 7.

3.3 Modelovereenkomst losmaking

Het deputaatschap is met enige regelmaat betrokken bij een losmakingsprocedure.

Een dergelijke procedure vraagt om goede zorgvuldigheid bij de uitwerking. Gebleken is dat veel aspecten die verbonden zijn aan een losmaking niet specifiek plaatsgebonden zijn. Dit pleit voor het opstellen van een modelovereenkomst, waarin afspraken die verbonden zijn aan de losmaking van een predikant, inclusief de financiële aspecten daarvan, benoemd zijn. Het bestaan van een dergelijk model biedt een handvat om te komen tot een adequate situatiegerichte regeling.

In samenwerking met het Steunpunt KerkenWerk kwam al een financieel model tot stand.

Dit model is ook voorgelegd aan de PredikantenVereniging/cgm. Zij waren akkoord met de tekst.

Er wordt nu gewerkt het verbreden van dit model tot een modelovereenkomst waarin ook de niet-financiële aspecten aan de orde komen.

4 Financiering voormalige regeling 57,5+

Achtergrond

- *De GS-Harderwijk besloot tot herziening van een financiële regeling voor losgemaakte predikanten vanaf de leeftijd van 57,5 jaar. In de periode voorafgaand aan dit besluit paste het vroegere deputaatschap dienst en recht, op grond van de regeling van de GS-Zuidhorn 2002-2003 als zijnde een centrale regeling vanuit het kerkverband, deze regeling toe in een losmakingscontract voor één predikant. Dit vraagt thans nog om een door het kerkverband beschikbaar gesteld budget.*

De GS-Zuidhorn2002/3 stelde een financiële regeling vast naar analogie van de toenmalige WW: *Vanaf 57,5 jaar overbruggingsregeling tot emeritaatsleeftijd*. Zuidhorn legde de financiering van de kosten die verbonden zijn aan het levensonderhoud van losgemaakte predikanten, ouder dan 57,5 jaar, na verloop van de garantieperiode van twee jaar, bij het landelijk kerkverband.

Voor feitelijke financiering van deze kosten werd echter geen budget beschikbaar gesteld. De GS Zuidhorn zag destijds perspectief in onderhandelingen van het toenmalige deputaatschap Dienst en Recht met Vereniging VSE. Dit perspectief bleek er niet te zijn. De Vereniging VSE

neemt de financiering van een losmaking alleen voor haar rekening als er sprake is van dubbele financiële lasten voor een gemeente in het geval dat die een nieuwe predikant krijgt in de plaats van de losgemaakte predikant. Deze wachtgeldregeling geldt overigens slechts tot 2 jaar na de datum van losmaking. Daarna ligt er geen taak voor Vereniging VSE.

In de thans op grond van de besluitvorming van de GS Harderwijk geldende regeling worden de kosten van losmaking gelegd bij de laatste gemeente die de losgemaakte predikant diende en bij de betreffende predikant zelf, afgezien van de regeling van VSE inzake dubbele kosten voor de desbetreffende gemeente gedurende de eerste twee jaar.

Echter voorafgaand aan de besluitvorming van de GS Harderwijk heeft het vroegere deputaatschap dienst en recht de regeling van de GS Zuidhorn feitelijk toegepast in een losmakingsovereenkomst voor één predikant. Hiermee zijn op basis van de toen vigerende GS-regeling zekerheden gegeven, waar de desbetreffende kerk en classis op mochten vertrouwen.

Het deputaatschap had eerder overleg met deputaten F&B over de financiering van deze overeenkomst. Voor de besluitvorming verwezen deputaten F&B naar de toen nog lopende GS Harderwijk. Het deputaatschap heeft getracht alsnog van deze generale synode een budget beschikbaar te krijgen. De GS achtte zich echter niet bevoegd hierover een besluit te nemen en verwees naar de komende GS Ede.

Intussen moest er wel budget komen om in het levensonderhoud van de desbetreffende predikant te kunnen voorzien. De classis en de Particuliere Synode op het grondgebied waarvan de desbetreffende kerk zich bevindt hebben zich bereid getoond een tijdelijk voorschot te verlenen totdat de middelen uit het landelijk kerkverband, na besluit van de GS Ede, beschikbaar komen.

Ter afronding van de besluitvorming van eerdere generale synoden is daarom alsnog, door middel van besluitvorming van de GS-Ede, de vaststelling van een budget noodzakelijk voor die ene concrete situatie.

5 Voortgezette opdracht

Het deputaatschap constateert op grond van de feitelijke situatie binnen de kerken, dat de taak inzake advisering en hulpverlening aan kerkenraden en predikanten, in situaties waarbij zich spanningen of conflicten voordoen in de onderlinge relaties, niet is afgerond. Een actief optreden binnen de kerken van een deputaatschap probleembehandeling blijft naar verwachting ook de komende jaren noodzakelijk.

Tevens ligt er een taak voor het deputaatschap om in samenwerking met andere instanties binnen het kerkelijk erf te werken aan verdere uniformering en ontwikkeling van protocollen. Hierbij is ondermeer te denken aan de taak en de positie van eventuele interim-predikanten, aan het in beeld brengen van zwakke en sterke kanten van kerkenraden, aan het verbeteren van het proces rond het beroepingswerk.

6 Budget

Het budget voor de komende tijd is uitgewerkt in Bijlage 6. Hierbij is er van uitgegaan dat de kosten verbonden aan advisering en hulpverlening aan kerken direct in rekening gebracht worden bij de desbetreffende kerken.

1 Besluiten GS Harderwijk 2011-2012**Besluit 1:**

deputaten dienst & recht decharge te verlenen.

Besluit 2:

inzake visieontwikkeling predikantsambt

- a. het SKW en de Predikantenvereniging/cgmV te verzoeken op korte termijn te komen tot de ontwikkeling van een beroepsprofiel voor predikanten, dat aansluit bij de huidige kerkelijke en maatschappelijke context;
- b. de TU op te dragen, in overleg met het SKW en de PV/cgmV, een opleidingsprofiel te ontwikkelen dat aansluit bij het in a. genoemde beroepsprofiel;
- c. met waardering kennis te nemen van het formuleren en vaststellen door de Predikantenvereniging van de beroepscode voor predikanten;

Gronden:

1. in de veranderende maatschappij dient er duidelijkheid te zijn omtrent gedragsnormering die voor een predikant geldt;
2. de in maatschappelijk opzicht vaak kwetsbare werksituatie van een predikant verlangt zowel in de richting van de predikanten zelf, naar de kerken, als ook naar buiten, duidelijkheid omtrent eisen en randvoorwaarden die verbonden zijn aan de uitoefening van het ambt. Een helder geformuleerde beroepscode betekent tevens een bescherming voor de predikant;
3. met de formulering van deze beroepscode is uitvoering gegeven aan besluit 3 uit 'besluiten Dienst en Recht' van de Generale Synode Zwolle-Zuid 2008 (Acta, art. 25);

Besluit 3:

inzake overleg met steunpunt SKW

- a. met waardering kennis te nemen van het constructief overleg van deputaten met het SKW;
- b. de betrokken instanties, te weten Predikantenvereniging/cgmV, VSE, TU en het deputaatschap probleembehandeling (in te stellen bij besluit 6) op te roepen gehoor te geven aan een uitnodiging van het SKW om deel te nemen aan een Raad van Advies.

Gronden:

1. deputaten wijzen op de ontwikkelingen binnen het SKW die gericht zijn op ondersteuning van predikanten en kerkenraden;
2. de bijdrage van een Raad van Advies kan PV/cgmV, SKW, VSE, TU en het deputaatschap probleembehandeling scherp houden bij het uitoefenen van hun taak ten dienste van de predikanten.

Besluit 4:

inzake faciliterende instrumenten

kerkenraden en predikanten op te roepen:

- a. feitelijk mee te werken aan het realiseren van de door het SKW beoogde procesbegeleiding van het beroepingswerk;
- b. mee te werken aan het bevorderen van de mobiliteit van predikanten door vacatures tijdig te melden bij het SKW, evenals de wens om van standplaats te veranderen, en tevens het thema 'mobiliteit' regelmatig aandacht te geven in functioneringsgesprekken;
- c. te regelen dat de predikant jaarlijks bijscholing volgt en tevens deze bijscholing naar behoren te faciliteren;

- d. gebruik te maken van de mogelijkheid voor een mentoraat voor beginnende predikanten, zoals dit nu door het SKW georganiseerd en begeleid wordt.

Gronden:

1. goed georganiseerd beroepingswerk bevordert de beoogde mobiliteit van predikanten. De notitie 'Dienst en Recht en het plaatselijk beroepingswerk', zoals die tot nu toe is vermeld op de website-pagina van het deputaatschap D&R, gaf hieraan tot nu toe richting. Door de ondersteuning van het beroepingswerk over te dragen aan het SKW ligt het initiatief voor het proces weer bij de kerkenraden;
2. het bevorderen van mobiliteit van predikanten is een verantwoordelijkheid van kerken en predikanten gezamenlijk. Het SKW kan hierin ondersteunend en stimulerend werken;
3. met de thans in ontwikkeling zijnde introductie en de nadere uitwerking door de PV/cgmv van een puntensysteem wordt niet alleen door de eigen beroepsgroep het belang van jaarlijkse bijscholing onderstreept, maar tevens gaat er van de beroepsgroep-zelf een stimulans uit naar de predikanten om jaarlijks ook werkelijk deel te nemen aan die bijscholing;
4. met de overdracht van de organisatie aan het SKW staat het mentoraat dicht bij de kerken.

Besluit 5:

inzake de financiële regeling in geval van losmaking

- a. in te stemmen met de afspraak van deputaten D&R met het SKW om samen met de Predikantenvereniging/cgmv de financiële regeling van de GS Zuidhorn 2002 inzake "Art 14 KO Losmaking" (Acta, art. 29, besluit 6) in overeenstemming te brengen met vergelijkbare maatschappelijke regelingen;
- b. aan deputaten probleembehandeling (zie hierna) op te dragen om, totdat de nieuwe regeling geldt, toe te zien op redelijke maatwerkregelingen in de overgangssituatie.

Grond:

de regeling Zuidhorn 2002 was gebaseerd op in 2002 bestaande regelingen die inmiddels drastisch zijn gewijzigd. Een billijke, eigentijdse regeling is gewenst.

Besluit 6:

inzake hulpverlening en probleembehandeling

- a. ermee in te stemmen dat hulpverlening in faciliterende zin een taak is van het SKW en derhalve niet tot de taak behoort van een deputaatschap;
- b. een 'deputaatschap probleembehandeling' te benoemen, bestaande uit vier personen met als taak leiding geven aan en voorzien in de coördinatie van probleem/conflictbehandeling in de relatie predikant – kerkenraad/gemeente.

Gronden:

1. in het SKW kozen de kerken gemeenschappelijk voor een instelling die faciliterend voor de kerken werkt;
2. probleembehandeling vraagt een door het kerkverband geregelde aanpak, met ook de bevoegdheden die daaraan verbonden zijn;
3. klassicale visitatoren hebben vaak onvoldoende afstand tot, en onvoldoende ervaring met gecompliceerde probleemsituaties. Landelijke deputaten daarentegen zijn specialisten en staan op grotere afstand van problemen/conflicten; zij kunnen derhalve gericht opereren;
4. in één landelijk deputaatschap wordt nuttige ervaring opgebouwd en eenheid in aanpak wordt bevorderd.

Besluit 7:

de instructie vast te stellen voor deputaten probleembehandeling.

Besluit 8:

naar aanleiding van deze nieuwe instructie de kerken op te roepen te bewerkstelligen dat tijdens het behandelingsproces van een zaak door deputaten probleembehandeling visitatoren, classes en kerkelijke adviseurs zich ten aanzien van de in behandeling zijnde zaak zeer terughoudend opstellen om lopende processen niet te verstoren. Indien de deputaten tot het oordeel komen dat losmaking de gewenste aanpak is om een conflict te beëindigen, leggen zij dit oordeel gemotiveerd neer bij de visitatoren ter toetsing en vervolgens bij de desbetreffende classis. Hiervoor is uiteraard de instemming van de desbetreffende kerkenraad nodig en zo mogelijk ook de instemming van de desbetreffende predikant.

Besluit 9:

deputaten probleembehandeling een budget toe te kennen van € 4000,- per jaar.

Besluit 10:

geen nieuwe deputaten dienst & recht te benoemen.

Grond:

specifieke taken van het deputaatschap zijn overgedragen aan bestaande instanties binnen de kerken. Deputaten adviseren de nog niet ondergebrachte taken te leggen bij daartoe voorgedragen instanties.

2 Voorstel nieuwe opdracht/concept-besluiten

Besluit 1:

deputaten probleembehandeling decharge te verlenen.

Besluit 2:

opnieuw deputaten probleembehandeling te benoemen.

Grond:

de taken van het deputaatschap verlangen, gezien de behoefte binnen de kerken, om voortzetting er van in de komende periode.

Besluit 3:*inzake kerkelijke hulpverlening*

- a. voor het geval dat er problemen zijn, of dreigen te ontstaan, tussen predikant en kerkenraad/gemeente, en voor het geval dat er in het algemeen problemen zijn in een gemeente waardoor de kerkenraad dreigt vast te lopen, wordt de kerkenraad dringend geadviseerd de hulp in te roepen van het deputaatschap probleembehandeling;
- b. voor het geval dat een classis door bezwaarschriften van gemeenteleden en/of door de rapportage van visitatoren de indruk heeft dat er in een gemeente problemen zijn als gevolg van het optreden van de predikant, en de kerkenraad onwillig of onmachtig lijkt om afdoende aan de oplossing daarvan te werken, wordt de classis dringend geadviseerd de hulp in te roepen van het deputaatschap probleembehandeling;

- c. Voor het geval dat er problemen zijn ten aanzien van het functioneren van een predikant, is het deputaatschap bevoegd onderzoek te (laten) doen naar diens zwakke en sterke kanten en daaraan ondermeer adviezen te verbinden betreffende coaching en/of scholing. Het oordeel van het deputaatschap over iemands geschiktheid respectievelijk over het al of niet continueren van het predikantschap is een dringend advies aan predikant en kerkenraad. Bij de kerkelijke besluitvorming hierover zijn het oordeel en het advies van het Deputaatschap Probleembehandeling richtinggevend.
- d. voor het geval dat er om wat voor reden dan ook zich een losmakingstraject aandient, wordt de desbetreffende kerkenraad dringend geadviseerd de hulp in te roepen van het deputaatschap probleembehandeling. Het deputaatschap zal vervolgens het Steunpunt KerkenWerk en een kerkrecht deskundige erbij betrekken voor wat betreft hun expertise. De betrokken predikant zal geadviseerd worden zich door een ter zake kundige te laten bijstaan;
- e. het deputaatschap probleembehandeling zal een netwerk vormen van interim-werkers die aangestuurd door het deputaatschap en tegen een door het deputaatschap te bepalen vergoeding op verzoek van een kerkenraad voor langere tijd in een plaatselijke probleemsituatie kunnen gaan fungeren. De werkzaamheden van deze interim-werkers en hun vereiste competenties wisselen naar gelang de aard van de problemen.

Gronden:

1. Al in een vroeg stadium kan op deze manier deskundige hulp geactiveerd worden, waarbij problemen op een meer eenduidige manier kunnen worden behandeld. Tevens wordt op een herkenbare manier omgegaan met de rechtspositie van de predikant en het belang van de gemeente.
2. Bezwaarschriften en/of rapporten van visitatoren kunnen een beeld schetsen van een situatie binnen een gemeente. In geval van een probleemsituatie kan dan door externe ter zake kundigen hulp wordt geboden. Problemen kunnen dan op een eenduidige manier worden behandeld en er kan op een herkenbare manier wordt omgegaan met de rechtspositie van de predikant en het belang van de gemeente.
3. Het deputaatschap heeft de autoriteit om het door hem gewenste onderzoek te (laten) verrichten. De beoordeling van de geschiktheid van een predikant is dan op de betreffende onderdelen zo goed mogelijk geobjectiveerd en volgt uit terzakekundig onderzoek.
4. Door het deputaatschap probleembehandeling te verplichten in voorkomende gevallen zo nodig het Steunpunt KerkenWerk en een kerkrecht deskundige erbij te betrekken, wordt bereikt dat een losmaking op een verantwoorde, geobjectiveerde en eenduidige manier plaatsvindt. Tevens wordt de positie van de predikant versterkt door expliciet op de mogelijkheid te wijzen dat hij dit traject niet alleen afloopt.
5. Een kerkenraad en een gemeente kunnen door de inzet van een interim-werker voor een langere periode de begeleiding krijgen die in de gegeven situatie nodig is. Tevens mag verwacht worden dat hiermee de omvang van het hulpverleningswerk door het deputaatschap niet te groot wordt.

Besluit 4:

inzake de budgettering van de vroegere financiële regeling in geval van losmaking:

ten behoeve van de financiering van de door eerdere Generale Synoden vastgestelde 'overbruggingsregeling bij losmaking na de leeftijd van 57,5 jaar' wordt voor de periode van 1 maart 2013 tot 1 september 2017 een bedrag beschikbaar gesteld van totaal € 214.950,-. Dit bedrag wordt in maandelijks porties volgens nadere specificatie, ten behoeve van het levensonderhoud van de binnen het kader van de destijds geldende regeling losgemaakte predikant uitgekeerd aan de desbetreffende kerkenraad. Eventuele inkomsten van de desbetreffende predikant worden in mindering gebracht op deze uitkering.

Voor de feitelijke uitwerking, als ook voor de uitbetalingen aan de desbetreffende kerkenraad, wordt verwezen naar het deputaatschap F&B.

Grond:

de regeling GS-Zuidhorn-2002 was gebaseerd op in 2002 bestaande regelingen die inmiddels drastisch zijn gewijzigd. Door de GS-Harderwijk is deze regeling gewijzigd. Een billijke financiële afronding van de vóór de wijziging van de regeling gemaakte financiële afspraken is redelijk en gewenst.

Besluit 5:

deputaten een budget toe te kennen van € 4.000,- per jaar.

3 Samenstelling deputaatschap

Samenstelling van het deputaatschap sinds GS-Harderwijk 2011

F. Caan	Vlissingen (coördinator, secretaris/penningmeester)
J. Feenstra	Deventer
P.A. Heij	Soest
C. van der Leest	Groningen (voorzitter)
A.L. Souman	Hattem

Adres van het deputaatschap

E-mailadres: probleembehandeling@gkv.nl

Postadres: Rosenburglaan 247, 4385 KL Vlissingen

4 Overzicht werkzaamheden hulpverlening

In de afgelopen periode werd door het deputaatschap hulp geboden aan 15 kerken. Daarbij waren verschillende (combinaties van) situaties aan de orde:

- Drie situaties leidden uiteindelijk tot losmaking van de predikant.
- Eén situatie leidde tot gezondheidsemeritaat.
- In twee situaties kon mede met behulp van coaching gewerkt worden aan verbetering van verhoudingen.
- In zes situaties werd/wordt gewerkt aan mobiliteit van de predikant.
- In twee situaties nam de predikant gaande het proces een beroep aan naar een andere gemeente.
- In vier situaties wordt door bemiddeling gewerkt aan een oplossing.
- In vier situaties hield het deputaatschap oog op naleving van eerder gemaakte afspraken.

In het gesprek met de vertrouwenscommissie van de Generale Synode kan het deputaatschap deze informatie nader toelichten.

5 Instructie voor deputaten probleembehandeling

Profiel

De deputaten dienen te beschikken over persoonlijke kwaliteiten als:

- goed analytische vermogen;
- onafhankelijke opstelling;
- inzicht in bestuurlijke verhoudingen;
- sociale vaardigheid;
- kunnen werken in teamverband;
- in staat zijn situaties snel te doorzien;

en tevens over specifieke vaardigheden als:

- pastorale vaardigheid met kennis van de leef- en werkwereld van een predikant en het werkkterrein van een kerkenraad;
- ervaring met mediation;
- algemeen juridisch en kerkrechtelijk inzicht;
- affiniteit met procesbewaking, organisatie, coördinatie, administratie.

Oprichting

- Het deputaatschap intermedieert bij conflicten tussen de predikant en zijn kerkenraad en/of gemeente. Het richt zijn kennis en kunde op het oplossen van spanningsrelaties tussen predikant en kerkenraad/gemeente. Deputaten schakelen, indien zij dit in de gegeven situatie nodig achten, externe specialisten/deskundigen in, zoals bijvoorbeeld een mediator of een coach.
- Het deputaatschap probleembehandeling zet een netwerk op van interim-werkers die aangestuurd door het deputaatschap en tegen een door het deputaatschap te bepalen vergoeding op verzoek van een kerkenraad voor langere tijd in een plaatselijke probleemsituatie kunnen gaan fungeren. De werkzaamheden van deze interim-werkers (meer of minder bijdragen aan een herstel- en/of gemeenteopbouw-traject) en hun vereiste competenties (van het als kerkenraadsvoorzitter leiding kunnen geven tot het kunnen fungeren als waarnemend predikant) wisselen naar gelang de aard van de problemen.

Aanvraag inzet deputaatschap

Aanvragen van kerkenraad en/of predikant, of aanvragen van classis(deputaten) komen rechtstreeks bij het deputaatschap binnen. Het deputaatschap zorgt dat het adres van het deputaatschap bij de kerken bekend is.

Deputaatschap en SKW

Het deputaatschap onderhoudt contact met het SKW om desgewenst gebruik te (laten) maken van de faciliteiten en diensten die het SKW kan bieden op het gebied van mobiliteit, detachering(contracten), arbeids(on)geschiktheid e.d.

Kosten inzet deputaatschap

Deputaten brengen de volgende kosten in rekening bij de kerkenraad die om hulp vraagt:

1. reiskosten deputaten: € 0,28 per km
2. kantoor-/telefoonkosten: eenmalig € 25,-
3. vergoeding contacturen:
 - voor gemeenten tot 300 leden: € 25,- per uur per deputaat(skoppel)
 - voor gemeenten van 300-600 leden: € 50,- per uur per deputaat(skoppel)
 - voor gemeenten met meer dan 600 leden: 75,- per uur per deputaat(skoppel)

Voor de bepaling van het aantal leden van een gemeente geldt de betreffende vermelding in de meest recente uitgave van het 'Handboek van de Gereformeerde Kerken in Nederland'.

Bestemming vergoeding contacturen

De ontvangen vergoedingen voor de contacturen stort het deputaatschap in een door hem beheerd fonds, waaruit worden betaald de kosten voor het inschakelen van externe deskundigen, voor zover die niet door de betreffende gemeente kunnen worden opgebracht.

Kosten inschakeling externe deskundigen

Deputaten schakelen, wanneer ze dat nodig achten, externe deskundigen in om de door een predikant en/of kerkenraad gevraagde hulp te verlenen.

Voor gemeenten met meer dan 300 leden, komen de kosten voor deze hulp voor rekening van de betrokken kerk. Voor gemeenten met maximaal 300 leden kunnen deputaten zo nodig

een deel van de kosten voor rekening van het deputaatschap nemen. De omvang van dit deel zal dan in overleg met betreffende kerkenraad en na bestudering van de betreffende kerkelijke financiën door deputaten worden vastgesteld.

Informatie over kostenaspect

Bij een eerste contact wordt de betreffende kerkenraad geïnformeerd over boven geschetst kostenaspect.

De penningmeester van het deputaatschap dient een declaratie van kosten in bij de betreffende kerkenraad.

6 Begroting kosten deputaatschap

Meerjarenbegroting periode 2015-2017

- Vergader- en reiskosten deputaatschap: 3 x € 4.000,- = € 12.000,-
- Kosten advies en hulpverlening aan individuele kerken:
 - Deze kosten worden bij de desbetreffende kerken in rekening gebracht.
 - Derhalve: **totaal van de begroting voor de periode 2015-2017: € 12.000,-**

7 Predikantsprofiel zoals vastgesteld door de Predikantenvereniging/cgmv

Deze bijlage ontvangen de afgevaardigden separaat van het rapport; het 'predikantsprofiel' wordt vastgesteld in een vergadering van de Predikantenvereniging/cgmv in november 2013.